

De belangrijkste doelstellingen van de Koninklijke Nederlandse Chemische Vereniging zijn volgens de deelnemende leden het informeren van de achterban, het verbinden van chemici en het verbeteren van het beeld van – en de kennis over – de chemie in de samenleving. Deze brede focus op het grotere belang blijkt ook uit de belangrijkste redenen die leden voor het lidmaatschap van de vereniging aanvoeren. Zij wijzen in eerste plaats op de relevantie van het behartigen van de belangen van chemici en het verbeteren van het imago van *life sciences* en chemie en de rol van de vereniging als bron van informatie. Redenen die te maken hebben met een meer persoonlijk belang – zoals carrière coaching, loopbaanadvisering, kortingen en reisfondsen – worden minder belangrijk gevonden.

Twee derde van de deelnemende leden geeft aan dat het lidmaatschap geheel of grotendeels aan de verwachtingen voldoet. Driekwart zou het ook aanbevelen. Dat heeft ongetwijfeld te maken met de vaststelling dat wat het merendeel van de leden graag wil, wordt geboden. De KNCV is relevant en betrokken volgens een ruime meerderheid van de deelnemende leden. De vereniging wordt een grote rol toegekend als waardevolle informatiebron, als verbindende factor tussen professionals en als aangewezen partij om het maatschappelijk beeld van de chemie en haar beroepsbeoefenaars te beïnvloeden. Twee derde ziet graag dat de KNCV ondersteuning biedt bij het verbeteren van het imago en het verspreiden van juiste informatie. Een ruime meerderheid ontvangt ook graag steun bij het onderhouden van kennis over aangrenzende vakgebieden en bij de belangenbehartiging. De ondersteuning die de vereniging op deze punten biedt sluit aan bij de meest geuite wensen van leden als het gaat om de inzet van de KNCV. Zij vinden dat de KNCV zich vooral moet inzetten op het verbeteren van de zichtbaarheid en beeldvorming van de chemie en chemici.

Leden, zo blijkt, vinden het lastig om aan te geven hoe tevreden zij zijn over de activiteiten van de KNCV. Behalve een enkele (C2W, waar vier vijfde tevreden over is) lijken de meeste activiteiten een ver-van-mijn-bed show, gelet op de hoge percentages leden die het niet weten of een neutrale positie kiezen. Datzelfde geldt in grote lijnen ook voor de communicatiekanalen van de KNCV. Ook hierbij scoort C2W – met de KNCV website – het hoogst, maar lopen de percentages leden die geen mening hebben of neutraal kiezen, op tot 79%. Toch vindt ruim vier vijfde van de leden dat zij voldoende worden geïnformeerd door de KNCV. Dat mag – als het aan de leden ligt – ook gewoon in het Nederlands blijven gebeuren. De helft is tegen het invoeren van Engels als voertaal, een vijfde is voor.

De resultaten overziend, lijkt de KNCV het merendeel van de verscheidenheid aan professionals die zij onder de verzamelnaam 'chemici' verenigt, te overtuigen van de deskundigheid en kwaliteit van de vereniging. Die indruk wordt versterkt door de grote meerderheid van leden die weet wat zij jaarlijks aan contributie betaalt en dat een redelijk bedrag vindt. Twee derde kan zich vinden in het solidariteitsprincipe dat nu in het contributiestelsel wordt gehanteerd. Ook de beantwoording van de vraag waarop de KNCV in de toekomst zou moeten focussen laat geen drang tot een sterke koerswijziging zien: behalve de vraag om meer aandacht voor het eigen vakgebied, gaan suggesties weer in de richting van het grotere belang in de vorm een betere positionering en zichtbaarheid in de samenleving.

Al met al komt de KNCV uit het onderzoek als een vereniging waar leden merendeels tevreden over zijn, maar ook als één waarvan slechts een minderheid van de leden zich (sterk) verbonden voelt. De uitspraak 'is er voor mij' wordt van alle voorgelegde kenmerken het minst passend bij de KNCV gevonden: die geldt voor minder dan de helft van de leden.

Daarbij moet nog een belangrijke kanttekening worden geplaatst. Uit vergelijking van percentages in de steekproef en percentages zoals bekend in de ledenadministratie blijkt, dat jongere leden (en leden die korter dan vijf jaar lid zijn) sterk ondervertegenwoordigd, en de oudere leden (en leden die langer dan 25 jaar lid zijn) sterk oververtegenwoordigd zijn in de steekproef. En dat is iets om nota van te nemen. Analyse op achtergrondkenmerken wijst namelijk uit dat jongeren vaker een HAVO/VWO opleiding hebben, vrouw zijn, zich niet of nauwelijks verbonden voelen met de vereniging, positieve kenmerken minder onderschrijven en andere redenen hebben om lid te zijn. Zij zien de vereniging meer als partij die steun kan bieden bij – meer persoonlijke – zaken die belangrijk zijn aan het begin van een carrière, zoals kortingen, reisfondsen en ondersteuning bij persoonlijke ontwikkeling en loopbaan. Bij de oververtegenwoordigde oudste ledengroep (67+) daarentegen gaat het vrijwel uitsluitend om mannen met een WO opleiding die vaak niet meer werkzaam zijn, maar uiterst positief ten opzichte van de KNCV staan en via secties en kringen actiever zijn in de vereniging. Zij voelen zich vaker sterk verbonden en melden vaker dat het lidmaatschap volledig aan de verwachtingen voldoet. Hun redenen voor het lidmaatschap liggen minder bij het persoonlijke, maar meer bij het grotere belang (beeldvorming, behoud erfgoed, gedragscode voor chemici). Door hun relatief grote aandeel in de totale resultaten worden die in positieve zin versterkt.

Wij hebben er voor gekozen om de resultaten niet te herwegen. De relatief onderbelichte rol van jongeren is exemplarisch voor een landelijke trend waaruit blijkt dat jongeren steeds minder geneigd zijn om zich aan te sluiten bij een vereniging en, als ze dat wel doen, het lidmaatschap weer veel sneller opzeggen. Dat is een gegeven waar alle verenigingen, dus ook de KNCV, in toenemende mate mee te maken zullen krijgen. In die zin is de relatief lage deelname van jongere leden een aankondiging van wat komen gaat, en mogelijk voor de KNCV een reden om zich te bezinnen op mogelijkheden om de band met jongere chemici te versterken.